

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice

Odgovorni urednik: Franjo Horvatić

Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković

Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

BROJ 8 – VELJAČA 1985.

GOD. VIII

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

MUZEOLOŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA

Mišljenje Hrvatskog narodnog arheološkog muzeja u Zagrebu upućeno Konzervatorskom zavodu u Zagrebu povodom molbe za osnivanje muzeja u Bjelovaru

Na tamošnji upit broj 536 od danas čast mi je odgovoriti ovo:

Prije nego se u Bjelovaru dozvoli osnivanje muzeja treba stvar dobro promisliti. Prije svega ne smije se nikome dozvoliti iskapanje, gdje god on to hoće. Za svako iskapanje potrebno je mišljenje stručnjaka.

Iskapanje oko utvrda i opkopa iz turskih vremena ne može imati nikakvog uspjeha, ni naučnoga, ni materijalnoga, jer se ne može naći ni jedan bolji predmet. Isto tako se ne isplati redovito iskapati ni oko sredovječnih i novovjekih grobova i domova. Vrijednih predmeta se tu obično ne nalazi, a mnogo toga se pokvari, ako se ne zna što se kopa.

Meni okolica Bjelovara nije dobro poznata, jer sam malo bio u onom kraju. Znam da je pokojni direktor tamošnje gimnazije Fleischer dopisivao s našim muzejem, ali se njegovi izvještaji odnose najviše na Podravinu, Kloštar i Đurđevac. Kasnije znam da se našao rimski grob u Sirovoj Kataleni, ali sadržaj toga groba nije bio bogat.

U Novigradu podravskom imade na raznim mjestima prehistorijskih i rimskih ostataka, među njima kupelj nekoga posjeda, koju sam nekada iskopao i publicirao. Ali sve to ne smije istraživati nestručnjak, jer će više škoditi nego koristiti. Osim toga je to teren, na kojem treba mnogo investirati da se malo toga nađe.

Potrebno je, dakako, da se taj kraj dobro istraži, ali to treba da učini čovjek koji je neko vrijeme služio u muzeju ili u Konzervatorskom zavodu, a ne može imati dobrog uspjeha ni srednjoškolski profesor, pa makar imao i ispit iz arheologije i povijesti umjetnosti.

Predlažem zato da Ministarstvo prosvjete ne dozvoli nikakvih iskapanja, dok se ne nađe stručnjak, a da ne dozvoli ni osnivanje muzeja, dok se ne predloži statut sa točnom oznakom svrhe toga zavoda i određenjem sredstava, kojima bi se ta svrha imala postići.

Dobro bi bilo da jedan stručnjak proputuje cijelo područje i da u svakom mjestu sabere točne informacije o starim naseljima, a osobito o starim grobištima. Sabrane podatke trebalo bi prepisati u dva primjerka, od kojih bi se jedan čuvao u arheološkom muzeju, a drugi u Konzervatorskom zavodu. Kad bi koja lokalna vlast tražila dozvolu istraživanja, imao bi se u pitanju starih utvrda i gradova pitati za mišljenje Konzervatorski zavod, a u pitanju starih grobišta ili građevina iz rimskoga ili prehistorijskoga i ranohistorijskoga vremena arheološki muzej.

S. f. s. n.

Zgb. 18/VII 946

Hoff.

1 Rješenje Izvršnog odbora Oblasnog narodnog odbora br. 7 od 25. 08. 1949. godine o osnivanju Oblasnog muzeja čuva se u Historijskom arhivu u Bjelovaru

2 Dokumente objavljujem na osnovi usmene dozvole dr. Ivana Mirnika iz Arheološkog muzeja u Zagrebu

Vladimir Kalšan, Muzej Međimurja – Čakovec

30 GODINA MUZEJA MEĐIMURJA – ČAKOVEC

Ideja o osnivanju Muzeja u Čakovcu bila je prisutna još i prije I. svjetskog rata, a nekoliko kulturnih i ambicioznijih građana pokušala ju je afirmirati i u staroj Jugoslaviji. Međutim, bivši režimi i okupacione vlasti nisu pokazivali dovoljno interesa, razumijevanja i volje za osnivanje muzeja ili barem muzejske zbirke koja bi se bavila prikupljanjem, čuvanjem i prezentacijom bogatog kulturno-povijesnog nasljeđa ovoga kraja.

Odmah po oslobođenju, 1945. godine, ponovno je pokrenuta inicijativa za osnivanje muzeja, a iduće godine inicirano je osnivanje Muzealnog društva Međimurja. Teško je danas utvrditi razloge, ali osnivačka skupština Muzealnog društva Međimurja održana je tek 21. prosinca 1952. godine. Uz konkretne zadatke društva izabran je i upravni odbor na čelu s predsjednikom Stjepanom Remenarom i tajnikom Ladislavom Kronastom. Društvo je odmah otpočelo rad na prikupljanju kulturno-povijesnih i muzejskih vrijednosti, te pokrenulo akciju za osiguranje pogodnih prostora u koje će smjestiti budući muzej. Od samog početka Muzealno društvo inzistiralo je da se muzej smjesti u Starom gradu, u fortifikaciji. U to je vrijeme, naime, u palači radila Ekonomska škola i đачki dom.

Skupština Narodnog odbora gradske općine Čakovec donijela je 19. veljače 1954. godine odluku o osnivanju Gradskog muzeja Čakovec te imenovala v.d. direktora Muzeja akad. kipara Aleksandra Schulteisa. U fortifikaciji kompleksa Starog grada bilo je smješteno nekoliko stanara tako da su, uz redovite poslove na prikupljanju i obradi građe, Schulteis i administrator Stjepan Leiner, preko organa narodne vlasti vodili tešku borbu za njihovo iseljenje iz Starog grada. Uredski prostori i depo Gradskog muzeja Čakovec bili su u to vrijeme smješteni u privatnom stanu Aleksandra Schulteisa u Ulici Petra Drapšina.

Zbog velike aktivnosti i odličnih rezultata na prikupljanju kulturno-povijesnog blaga, a u svrhu daljnje animacije stanovništva Međimurja Muzealno društvo je odlučilo da, u povodu Dana oslobođenja Međimurja, organizira izložbu sakupljenih muzejskih predmeta. Izložba je 4. travnja 1954. godine bila otvorena u Domu sindikata u Čakovcu.

Njezin izuzetan odjek ubrzao je pitanje konačnog rješavanja prostora za stalni muzejski postav. Započelo je sukcesivno seljenje stanara iz fortifikacije Starog grada, te su početkom 1955. godine, uz značajnu financiju podršku Narodnog odbora gradske općine Čakovec, započeli radovi na adaptiranju budućih muzejskih prostora. Usporedo s tim Schulteis i Leiner, uz veliku pomoć kolega iz Gradskog muzeja Varaždin, pripremali su eksponate za budući stalni muzejski postav.

Nakon nekoliko odgoda, zbog sasvim tehničkih razloga, pok pokroviteljstvom narodnog heroja Karla Mrazovića Gašpara, 29. svibnja 1955. godine otvoren je za posjetitelje Gradski muzej Čakovec. Imao je četiri izložbene prostorije, dvije male depo – prostorije i jednu prostoriju gdje je bila smještena uprava. Bio je izložen cehovski materijal, stilski namještaj, eksponati etnografske zbirke i eksponati NOB zbirke.

Po otvorenju, 28. lipnja 1955. na sjednici Muzealnog društva oformljen je Savjet Gradskog muzeja Čakovec. Prvi predsjednik Savjeta bio je Dragutin Horvatić.

Do 1960. godine Schulteis i Leiner radili su sami, a tada je Odjel narodne revolucije preuzeo Martin Forštnarić. Dolaskom u Muzej Brigitte Benko, knjigovođe, 1963. godine Stjepan Leiner je preuzeo dužnost preparatora i fotografa. Iduće godine u Muzeju se na mjestu čistačice zaposlila Josipa Ćirić, a umjesto Martina Forštnarića, koji je otišao u mirovinu, Vladimir Kapun.

Vladimir Kapun je 1965. godine imenovan direktorom Gradskog muzeja Čakovec.

Pored predsjednika Dragutina Horvatića 1955. godine u Savjet Muzeja izabrani su Ladislav Kronast, Kornelije Jeđut, Juraj Lajtman, Stjepan Ljubić, Josip Videc (kasnije ga je zamjenio Gašpar Belković Pik), te Aleksandar Schulteis. Novi je Savjet izabran 1958. godine. Predsjednik je bio Ladislav Kronast, a članovi Kornelije

Jeđut, Juraj Lajtman, Petar Uzelac, Ivan Hampamer, Stjepan Jug i Aleksandar Schulteis. Ladislav Kronast je za predsjednika Savjeta izabran i 1960. i 1962. godine, a Mijo Pospiš 1964. godine.

Odlukom organa upravljanja od 19. studenog 1966. godine Gradski muzej Čakovec integrirao se u Radničko sveučilište Čakovec, u kojem je djelovao kao radna jedinica. 22. rujna 1967. godine promijenio je ime u Muzej Međimurja – Čakovec. Referendumom održanim 5. svibnja 1971. godine Muzej Međimurja Čakovec se odvojio od Radničkog sveučilišta, a od 1. srpnja 1971, odlukom Skupštine općine Čakovec, započeo je rad kao samostalna radna organizacija.

Tokom šezdesetih godina Muzej Međimurja – Čakovec postepeno je osvajao prostore u palači Starog grada što je otvorilo proces kompleksnijeg rješavanja stalnog muzejskog postava, i pratećih muzejskih sadržaja. Po osamostaljenju, velikim razumijevanjem osnivača, Skupštine općine Čakovec, prišlo se kadrovskom, stručnom, ekipiranju Muzeja Međimurja – Čakovec. Umjesto Vladimira Kapuna 1. veljače 1972. godine direktorom Muzeja imenovan je Željko Tomičić, arheolog, a još 1968. godine kao kustos Etnografskog odjela, Likovne galerije i Izložbenog salona zaposlila se Ljubica Ramušćak. Kulturno-povijesni odjel vodila je najprije Maja Pušić, a 1974. godine preuzela ga je Vladimira Pavić. U isto vrijeme umjesto Stjepana Leinera na radnom mjestu preparatora zaposlen je Branimir Šimek. Odjel narodne revolucije 1976. godine preuzeo je Vladimir Kalšan, a prethistorijsku zbirku Arheološkog odjela 1977. godine Josip Vidović. Iste godine oformljena je Memorijalna zbirka Ladislava Kralja Međimurca u njegovoj rodnoj kući koju od samog početka vodi Priska Kulčar.

Danas Muzej Međimurja – Čakovec ima Arheološki odjel, Kulturno-povijesni odjel, Etnografski odjel, Odjel narodne revolucije, Likovnu galeriju, Izložbeni salon, Afričku lovačku zbirku dr. Zdravka Pečara, Memorijalnu zbirku Josipa Slavenskog, Memorijalnu zbirku Ladislava Kralja Međimurca i Područnu muzejsku zbirku u Štrigovi.

Rastko Pražić, Muzej Moslavine Kutina

25 GODINA RADA MUZEJA MOSLAVINE U KUTINI

Ove godine se navršava 25 godina od osnivanja Muzeja Moslavine u Kutini. Tim povodom našu muzejsku javnost želimo ukratko upoznati sa najosnovnijim podacima o razvoju i radu Muzeja.

Muzej Moslavine u Kutini osnovan je rješenjem Narodnog odbora kotara Kutina 14. 3. 1960. godine kao »Muzej i arhiv narodne revolucije Kutina«. Osnivanje Muzeja i arhiva potaknuto je potrebom sistematskog rada na sakupljanju građe za povijest NOB-a u Moslavini. Ta građa je trebala biti osnova za valorizaciju učešća naroda Moslavine u NOB-u. Opravdana je bila ocjena da u do tada publiciranoj građi i povijesno-monografskoj literaturi razvoj NOB-a i socijalističke revolucije u Moslavini nije adekvatno obrađen. U Kutini je djelovalo nekoliko entuzijasta koji su mogli preuzeti rad na osnivanju i daljnjem razvoju ove ustanove.

Od donošenja akta o osnivanju do naših dana Muzej je prošao dosta složen razvojni put. Dio problema nastajao je u traženju trajnog rješenja statusa Muzeja i u njegovoj programskoj orijentaciji.